

hroty vůči pronajímateli, již v zájmu nerušeného chodu hospodářského života a eráru berního. Ten nejostřejší hrot, nutnost trpěti i ve velkých poměrně bytech nájemce více méně zámožného, leč neplatícího, ovšem zlomiti může jenom zákondárce, na nějž měla býti tato práce i apelem.

*

Poznámka redakce:

Okresní soud exekuční v Praze předtiskl si usnesení, jímž napravuje tápání praxe v otázkách příslušnosti při podávání návrhu na odklad. Tyto předtisky mají tento text:

»E IX...., Exekuční věc vymáhající strany..... proti povinné straně....., pro vyklizení bytu.

U s n e s e n í:

Okresní soud exekuční v Praze, odd. IX., odmítá rozhodnouti o návrhu povinné strany ze dne.... na odklad exekuce vyklizením bytu podle vlád. nař. č. 99/39 a č. 146/39 Sb. z. a n. z důvodů nepříslušnosti a návrh povinné strany postupuje k vyřízení příslušnému soudu okresnímu civilnímu pro Prahu.... v Praze, k č. j....

O d ů v o d n ě n í:

K vyřízení návrhů na odklad exekuce jest podle § 45, odst. 2 ex. ř. příslušný soud:

1. u něhož bylo navrženo povolení exekuce v I. stolici, nebo

2. soud exekuční, podle toho, zdali návrh na odklad exekuce se činí před počátkem výkonu exekuce, nebo po něm, pokud pro jednotlivé případy není něco jiného nařízeno.

Ve vlád. nař. z 6. IV. 1939, č. 99/39 Sb. z. a n. a z 13. VI. 1939, č. 146/39 Sb. z. a n, není žádných ustanovení o příslušnosti ku podání návrhu na odklad exekuce a platí proto důsledně ustanovení § 45, odst. 2 ex. ř. Změna příslušnosti proti ustálené formě § 45, odst. 2 ex. ř. musela by býti výslovně určena, jak jest tomu v § 1, odst. 1 zákona ze dne 28. III. 1928, č. 45 Sb. z. a n., kde se výslovně stanoví, že exekuční soud jest příslušný k vyřizování žádostí za odklad exekučního vyklizení místností.

V daném případě byl návrh na odklad u okresního soudu exekučního v Praze dne....., kdežto návrh na povolení exekuce nuceným vyklizením došel na exekuční soud dne..... Teprve tímto dnem lze pokládati podle § 35 ex. ř. výkon exekuce za počatý.

Ustanovení § 45, odst. 2 ex. ř. jest předpisem donucujícím, neboť příslušnost soudů v exekučním řízení jest výlučná a úmluvy stran jsou v exekučním řízení neúčinné (§ 51 ex. ř.), takže nerespektování předpisů o soudní příslušnosti v řízení exekučním zakládá zmatek podle §§ 477, č. 3, 514, odst. 2 c. ř. s. a 78 ex. ř.

Poněvadž návrh na odklad exekuce byl učiněn před počátkem výkonu exekuce, jest tedy pro jeho vyřízení příslušným podle § 45, odst. 2 ex. ř. okresní soud exekuci povolující, tudíž okresní soud civilní pro Prahu.... v Praze.

Viz rozhodnutí krajského soudu civilního v Praze ze dne 9. X. 1939, č. j. R IV 1490/39.«

Vladimír Verner:

PRÍSLUŠNOST PROTEKTORÁTU ČECHY A MORAVA.

Výnosem Vůdce a říšského kancléře ze dne 16. března 1939 (č. 75 Sb.), kterým se zřizuje Protektorát Čechy a Morava jako součást Velkoněmecké říše, byla mezi jiným upravena také státní příslušnost obyvatel území Protektorátu.

V článku 2 tohoto výnosu se ustanovuje:

1. Obyvatelé Protektorátu, kteří jsou příslušníky německého národa, stávají se německými státními příslušníky a podle předpisů zákona o říšských občanech z 15. září 1935 (Říš. zák. I, str. 1146) říšskými občany. Pro ně platí tudíž také ustanovení na ochranu německé krve a německé cti. Podléhají německé soudní pravomoci.

2. Ostatní obyvatelé Čech a Moravy stávají se státními příslušníky Protektorátu Čechy a Morava.

Provedení těchto zásad, pokud jde o německé státní občanství, stalo se výnosem říšského ministra vnitra ze dne 20. dubna 1939 (Říš. zák. str. 815), jímž se nařizuje:

§ 1. Dřívější českoslovenští státní příslušníci německé národní příslušnosti, kteří měli dne 10. října 1938 domovské právo v některé obci bývalých československých zemí České a Moravskoslezské, nabývají s účinností od 16. března 1939 německé státní příslušnosti, pokud jí nenabyl již na podkladě § 1 německo-česko-slovenské smlouvy o státním občanství a opci ze dne 20. listopadu 1938 s účinností od 10. října 1938.

§ 2. Německé státní příslušnosti na podkladě § 1 nenabývá, kdo, pozbyv československé státní příslušnosti, nabyl jiné státní příslušnosti nebo kdo 16. března 1939 měl bydliště v bývalých československých zemích Slovensku nebo Karpatské Ukrajině. Manželka nenabývá německé státní příslušnosti podle § 1, nenabývá-li jí její manžel.

§ 3. Němečtí státní příslušníci, kteří mají bydliště v Protektorátu Čechy a Morava, mají též práva státních příslušníků Protektorátu Čechy a Morava.

K tomu se podotýká, že pojem »Volksdeutscher«, jehož se ve výnosu používá, podle výnosu říšského ministra vnitra ze dne 7. dubna 1939, zahrnuje příslušníky německého národa, kteří jsou cizími státními příslušníky, avšak jen takové, kteří se sami hlásí k příslušnosti k německému národu, pokud toto přiznání jest potvrzeno určitými skutečnostmi, jako řečí, výchovou, kulturou atd. Osoby rasově cizí krve, zejména židé, se nemohou podle toho státi příslušníky německého národa, i když se samy až dosud za takové hlásily.

Pro zjištění příslušnosti k německému národu jest příslušným v Protektorátu Čechy a Morava vrchní zemský rada (Oberlandrat), jemuž přísluší i věci, týkající se státní příslušnosti příslušníků německého národa v Protektorátu, v ostatním území Říše se státní policejní správou jest příslušný státní policejní správce, jinak v městských okresích vrchní starosta, v zemských okresích zemský rada.

Tuto příslušnost jest považovati za výlučnou, není tedy možno otázku německé státní příslušnosti řešiti úřady Protektorátu ani prejudiciálně; kde tato otázka se naskytuje, žádati jest potvrzení o německé státní příslušnosti vydané příslušným německým úřadem. Dokud dotčená osoba se takovým osvědčením nemůže prokázati, jest jí, ovšem za splnění příslušných podmínek, považovati za příslušníka Protektorátu Čechy a Morava.

K provedení čl. 2, odst. 2 výnosu Vůdce a říšského kancléře — pokud jde o protektorátní příslušnost — vydáno bylo vládní nařízení ze dne 11. ledna 1940, č. 19 Sb. o protektorátní příslušnosti.

Podle tohoto nařízení stávají se a sice s účinností od 16. března 1939 příslušníky Protektorátu Čechy a Morava dřívější českoslovenští státní občané, t. j. státní občané, kteří jimi byli do faktického rozpadnutí býv. Československé republiky zřízením samostatného státu Slovenského (14. března 1939), obsazením Karpatské Ukrajiny (15. března 1939) a právně zřízením Protektorátu Čechy a Morava (16. března 1939), kteří dne 16. března 1939 měli buď bydliště nebo domovské právo nebo nárok na určení domovské příslušnosti na území Protektorátu, včetně oněch osob, které dne 10. října 1938 měly bydliště na území připojeném tehdy k Německé říši, při tomto připojení však podržely česko-slovenské státní občanství podle smlouvy ze dne 20. listopadu 1938, čís. 300 Sb., nebo které tohoto občanství do 16. března 1939 nabyly opcí. Dále jsou protektorátními příslušníky bez ohledu na bydliště dne 16. března 1939 bývalí českoslovenští

státní občané české národnosti, kteří dne 16. března 1939 měli domovské právo na Slovensku nebo Karpatské Ukrajině.

Současně s uvedenými osobami stávají se protektorátními příslušníky i osoby, které je sledují v domovském právu podle domovského zákona č. 105/1863 ř. z. — ovšem potud, pokud jejich státní příslušnost nemá ze zvláštních důvodů býti posuzována samostatně, na př. u dětí do 21 let, které se staly německými státními příslušníky podle smlouvy č. 300/1938 Sb., ač rodiče jejich zůstali státními občany česko-slovenskými.

Z osob shora jmenovaných nestanou se protektorátními příslušníky ti, kdož po ztrátě česko-slovenské státní příslušnosti, t. j. po zániku česko-slovenského státního občanství, nabyli jiné státní příslušnosti, zvláště příslušnosti německé, slovenské a maďarské a to zde bez omezení; pokud jde o nabytí jiné státní příslušnosti než německé, slovenské nebo maďarské, platí to jen o těch, kdož se vystěhovali z území Protektorátu do 15. března 1939.

Při tom jest ještě uvést, že slovenskými státními občany podle ústavního zákona slovenského ze dne 25. září 1939, č. 255 (částka 57 ze 17. října 1939) staly se osoby, které samy, případně jejichž manžel nebo předkové měly od 30. října 1918 do 17. října 1939 domovské právo na území Slovenska, dále osoby, které do 17. října 1939 staly se trvalými zaměstnanci Slovenského státu, státního ústavu, podniku nebo fondu a složily služební přísahu. Nabytí státního občanství vztahuje se i na manželku a vlastní nezletilé děti.

Maďarskými státními občany se staly z důvodu připojení Karpatské Ukrajiny k Maďarsku podle § 5 zákonného článku VI/1939 ze dne 23. června 1939 ti obyvatelé území karpatoruského, kteří se stali původně česko-slovenskými státními občany podle Trianonské smlouvy (t. j. hlavně podle domovského práva od 1. ledna 1910 na území dříve uherském) a měli od 15. března 1929 do 23. června 1939 bydliště na území Karpatské Ukrajiny nebo na území připojeném k Maďarsku v roce 1938. Ve státním občanství sledují nabyvatele: manželka a nezletilé děti; pro zvláštní případy, kdy toto sledování nelze určit, platí podrobné předpisy.

Při používání vládního nařízení č. 19 nepřihlíží se k předpisům, které o státní příslušnosti obyvatel Těšínska, zabraného roku 1938 Polskem, vydal prezident býv. Polské republiky, takže u těchto obyvatel platí všeobecná zásada, že z bývalých obyvatel Těšínska jsou protektorátními příslušníky jen ty osoby, které měly dne 16. března 1939 bydliště na území Protektorátu, i když příslušely domovským právem na zabrané Těšínsko, a ty osoby, které bydlely na území Těšínska, avšak měly 16. března 1939 domovské právo na území Protektorátu.

Nařízením byly částečně změněny i kompetenční předpisy pokud jde o státní příslušnost.

O tom, je-li někdo protektorátním příslušníkem, rozhoduje v I. stolici:

1. zemský úřad u osob, které mají bydliště, event. pobyt, nemají-li jich, které mají domovské právo v městě se zvláštním statutem,
2. okresní úřad ohledně osob, které mají bydliště, pobyt nebo domovské právo v obcích jiných než se zvláštním statutem. U osob, které na území Protektorátu nemají bydliště ani pobytu ani dosud určeného domovského práva, rozhoduje vždy zemský úřad v Praze.

Uvedené úřady vydávají také průkazy o protektorátní příslušnosti; na jejich vydání má každý protektorátní příslušník právní nárok.

Pokud jde o nabývání a pozbývání protektorátní příslušnosti, ponechává nařízení v platnosti jako předpisy o nabývání a pozbývání protektorátní příslušnosti dosavadní předpisy česko-slovenské.

Platí tu tedy od 16. března 1939 předpisy §§ 28 a násl. obec. obč. zákona (pokud již dříve nebyly zrušeny zcela nebo zčásti) a je provádějící předpisy, zvláště tedy předpisy o udělování příslušnosti, nabývání jí rodem, sňatkem, legitimací, dále předpisy o pozbývání příslušnosti, jako vystěhovalecký patent ze dne 24. března 1832 (o propuštění ze svazku příslušníků protektorátních a pozbytí příslušnosti vystěhováním).

Vládní nařízení č. 19/1940 Sb. obsahuje také některé předpisy o domovském právu, které svou podstatou souvisí se státní příslušností. Ustanovuje se všeobecně, že dosavadní předpisy o nabývání a pozbývání domovské příslušnosti, tedy zvláště ustanovení domovského zákona č. 105/1863, č. 222/1896 ř. z., § 14 ústav. zákona č. 236/1920 Sb. z. a n. ve vztahu k § 2 tohoto zákona, jakož i předpisy vlád. nařízení č. 301/1938 Sb. a 44/1939 Sb. I. zůstávají v platnosti; avšak předpisy o přikazování bezdomovců podle §§ 18 a násl. zákona č. 105/1863 ř. z. doplňují se předpisy vládního nařízení (§ 4), které všeobecně platí o osobách, které stávají se protektorátními příslušníky, avšak nemají v některé obci Protektorátu domovského práva nebo nelze jejich domovské právo zjistiti. Takové osoby se přikazují domovským právem do té obce, kde měly samy, dále jejich rodiče, po případě prarodiče domovské právo, dále bydliště, či nemovitý majetek; nelze-li takto domovské právo určití, určí ho ministerstvo vnitra podle volné úvahy.

Josef Boura:

POPLATKOVÉ OSVOBOZENÍ PŘEVODŮ DOMŮ PODLE ZÁKONŮ O STAVEBNÍM RUCHU.

Podle jednotlivých zákonů o stavebním ruchu jsou osvobozeny od poplatku z převodu nemovitostí vesměs první úplatné převody dokončených novostaveb. Vznikají pochybnosti, zda se osvobození vztahuje na převod stavby následující po stornovaném převodu, dále na převod novostavby, k němuž došlo příklepem uděleným v důsledku předražku ve veřejné dražbě, a posléze na převod stavby z pozůstalosti příp. dědiců stavebníka nebo následující po bezplatném převodu.

Nutno předeslati, že poplatek z převodu nemovitostí jest poplatkem z právního jednání. Poplatku podléhá i ústní smlouva o převodu. Pro poplatkovou povinnost převodu nemovitostí jest rozhodným okamžik uzavření právního jednání; nárok státu na poplatek vzniká nabytím titulu práva vlastnického k nemovitosti (tak i ustálená judikatura nejv. správ. soudu, srov. ku př. násl. z 10. VI. 1924, č. 10.241, Boh. F. 2003) a není nabytí knihovního vlastnictví po té stránce nutné (náleze ze 7. IX. 1928, č. 2612/27, Boh. F. 4349).

Zákony o stavebním ruchu poskytují osvobození od poplatku určitým převodům, výjimkou z obecné poplatkové povinnosti. Jsou tedy tato ustanovení o osvobození svojí povahou výjimečnými právními normami, jež dlužno vykládati striktně (srov. násl. z 1. XII. 1934, č. 17.238/31, Boh. F. 7355).